

HISTORISCH PLATFORM ROERMOND NIEUWSBRIEF

JAARGANG 3, NUMMER 1 – MEI 2006

Uit de inhoud:

- **Terugblik op de HPR-bijeenkomst 2005**

Wij, de stuurgroep van het HPR, zijn verheugd u mee te delen dat de bijeenkomsten van het HPR de laatste drie jaar grote successen waren. Met genoeg nodigen wij u daarom uit voor onze vierde bijeenkomst op **dinsdag 16 mei a.s. vanaf 19.30 uur** in het Stedelijk Museum, Andersonweg 4, te Roermond.

In 2005, in aanwezigheid van ongeveer 70 belangstellenden, waren er een drietal korte lezingen en drie presentaties. Hieronder een samenvatting.

Leen van Marion Restauratie synagoge Hamstraat 20-20a

In 2004 heeft de stichting Rura zich het lot aangetrokken van de synagoge aan de Hamstraat. Via een doorgang komt men in de vrij kleine synagoge, gelegen achter de imposante voorbouw, zo kenmerkend voor de Hamstraat. Zowel voorbouw als synagoge zelf hebben de status van rijksmonument. De synagoge is echter al jaren niet meer in gebruik, daar de vereiste tien volwassen mannen, voor een joodse gemeente, al lang niet meer in Roermond te vinden zijn.

Het gebouw verkeerde in een zeer slechte staat van onderhoud en zou zeker in vervallen staat gaan verkeren als Rura zich niet over de synagoge onfermd had.

Inmiddels is het interieur geheel opgeknapt en verkeert weer in uitstekende staat. De bedoeling is dat de synagoge weer gebruikt gaat worden als cursuscentrum voor het Leerhuis Limburg, regelmatig wordt opengesteld (op de Open Monumentendagen komen er vele honderden bezoekers, mede dank zij de interessante exposities) en ook onder leiding van een VVV- gids bezocht kan worden.

Nog veel werk dient verricht te worden aan het in goede staat terugbrengen van bij de synagoge behorende attributen en textiel. Hiervoor moeten nog fondsen worden gevonden.

Mw. drs. Margreeth Bruijnesteijn-Bangert Buiten de brug

Namens adviesbureau voor erfgoed en ruimtelijke ordening Res Nova vertelde drs. Margreeth Bruijnesteijn-Bangert met groot enthousiasme aan de hand van een PowerPointpresentatie over de cultuur- en bouwhistorische analyse van het pand Voorstad Sint Jacob 3 te Roermond. Het pand, vlakbij de huidige Stenen Brug over de Roer gelegen, lag in vroeger tijden 'buiten de brug'. In de 17^e eeuw kreeg de Roerbrug een extra poortgebouw aan de kant van de Voorstad: het brughoofd. Volgens een tekening uit

FOTO FRANCO GORI

1637 betrof het een volume zonder kap, waarvan de muren doorlopen in de muren van de brug. Dit brughoofd heeft gelegen op het huidige perceel van Voorstad Sint Jacob 1 en (voor een fractie) op het

huidige perceel van Voorstad Sint Jacob 3. Op oude kaarten uit 1750 is te zien dat een pand tegen de muur van het brughoofd is gelegen, waarbij het brughoofd zich als het ware nestelt in het pand. De zijgevel van dit pand, het huidige Voorstad Sint Jacob 3, is dus gevoegd naar de kromming van de muur van het brughoofd. Deze kromming van de muur is tot op de dag van vandaag te zien. Naast tal van andere bijzondere historische elementen is dit wel de meest bijzondere behoudenswaardige karakteristiek. Meer informatie over dit onderzoek is gepubliceerd in de " Spiegel van Roermond" 2006.

John Vaessen De internationale bekendheid van fotograaf Mathieu Koch

De in 1900 in Roermond geboren ' photograph d'art' Mathieu Koch kreeg in de vorige eeuw nationale en internationale bekendheid met de vervaardiging van portretten op groot formaat. Hij streefde ernaar langs psychologische weg de ziel van de afgebeelde personen naar voren te brengen. Veel bewondering oogstte hij met het broomverfoverdrukproces, waarin hij een ware meester was. In zijn etalage aan het Munsterplein werden portretten getoond van o.a. het Belgisch koningshuis, de minister-presidenten Cals en Beel, de bisschoppen Lemmens en Gijsen, de schrijver Godfried Bomans, de dichter Adriaan Roland Holst, de kunstenaars Joep Nicolas en Charles Eyck en Toon Hermans. Na als assistent-fotograaf in Den Haag gewerkt te hebben huwde hij op 26-jarige leeftijd Fien Schulte, een van de kinderen van Fritz Schulte, de eigenaar van de in de twintiger jaren in Roermond bekende ' Speegeltent van Schulte' .

Behalve in Nederland exposeerde Koch ook in o.a. Engeland, Duitsland, de USA, Australië, Canada, Oostenrijk, Hongarije, België en Zwitserland. In Bern werd hij in 1957 benoemd tot lid van de 'Artiste Fédération Internationale de l'Art Photographique' (A.F.I.A.P), een eerbetoon aan zijn pogingen, zijn werk en zijn techniek op het gebied van de ' kunstfotografie' . In de oorlogsjaren stelde hij als hoofd evacuatiedienst van de Luchtbeschermingsdienst vele Roermondse in de gelegenheid onder te duiken. Omdat hij wereldwijd middels zijn exposities van zijn geboortestad deed spreken werd hij in 1953 benoemd tot ereburger van de stad Roermond. Dik bevriend was hij met Charles Eyck, met wie hij in opdracht van het Ministerie van O.K. en W. in 1948 een studiereis naar Spanje maakte.

Een uitvoerige beschrijving van het broomverfoverdrukproces, door Koch geperfectioneerd, is, evenals zijn levensloop, te lezen in een bijdrage aan de 'Spiegel van Roermond' 2006.

Mathieu Koch, die in 1976 overleed, mag zich zonder enige twijfel scharen bij de coryfeeën die de stad Roermond in haar geschiedenis heeft voortgebracht.

Na de pauze

Rita van der Molen Historische bibliografie Roermond

Namens de werkgroep bibliografie vertelde Rita van der Molen dat er op het gemeentearchief een conversie heeft plaatsgevonden van een verouderd AIS-bestand naar een nieuw Corsa-bestand voor Windows. Sinds januari 2005 wordt het geconverteerde bestand gecontroleerd, verbeterd en aangevuld. Hoewel alle werkzaamheden pas rond eind 2007 zullen zijn afgerond, kan het publiek al vanaf zomer 2005 middels een trefwoord als bijvoorbeeld Roermond of Gelre een historische bibliografie laten verschijnen op het beeldscherm. Het is de bedoeling dat in het Corsa-bestand ook titels van boeken en tijdschriften met betrekking tot de Roermondse historie op worden genomen, die zich elders bevinden, met vermelding van vindplaats. De boeken uit het archief zelf kunnen desgewenst in de studiezaal worden bestudeerd.

Anke de Ruijter De Stichting Vrienden Stedelijk Museum

De stichting kan terugkijken op een uitstekend eerste jaar! Op dit moment zijn er al zo'n 160 mensen vriend van. Directie en medewerkers zijn blij en verrast dat de vrienden het belang van ons museum ondersteunen, niet alleen door aanwezigheid bij tal van activiteiten en excursies maar ook door regelmatige inzet als vrijwilliger.

In de HPR-nieuwsbrief van 2004 werd vermeld dat er een bewoners-geschiedenis wordt samengesteld van het Stedelijk Museum. Marianne Wulms

meldt dat in het midden van de 19e eeuw kunstwerkplaatsen werden gebouwd door architect en ontwerper Pierre Cuypers en fabrikant François Stoltzenberg en woningen voor beide gezinnen. Meerdere bewoners werden hier in de loop van de tijd gehuisvest, tot het complex in 1932 de functie als museum kreeg.

Marloes Hoebers, een voormalige stagiaire van het museum, heeft in 2004 vooronderzoek verricht en een toelichting gegeven tijdens een bewonersdag. Op het moment is een artikel in wording over het complex aan de Andersonweg en de huisvesting hierin met een cultuurhistorische 'couleur locale'.

drs. Krijn Pansters De stand van zaken rond de geplande expositie over het Kartuizerklooster

Namens de Stichting de Roermondse Kartuizers bracht drs. Krijn Pansters ons op de hoogte van de voortgang rondom de tentoonstelling van de Roermondse Kartuis, die rond maart 2008 zal plaatshebben. Hij bracht de doelstellingen van de stichting opnieuw onder de aandacht en vertelde enkele 'heuglijke feiten': het bisdom heeft niet alleen enkele financiële toezeggingen gedaan maar ook toestemming gegeven voor het gebruik van kapel en kloostergangen voor de tentoonstelling. Daarnaast heeft de gemeente Roermond besloten een financiële bijdrage te doen. Maar niet alleen op materieel gebied zijn er vorderingen, ook inhoudelijk begint de zaak vorm te krijgen: naast de samenstelling van een Comité van Aanbeveling zijn er enkele werkgroepjes actief voor de algemene coördinatie, de PR en de fondsenwerving van de tentoonstelling. Verder zijn er groepjes gevormd voor het archiefonderzoek, het regelen van bruiklenen, de samenstelling van de tentoonstellingscatalogus en de feitelijke inrichting van de ten

toonstelling. Het is de bedoeling de mensen te blijven informeren over de voortgang van de organisatie middels aankondigingen, (PowerPoint)presentaties en een nieuwe website. Ten slotte moet niet onvermeld blijven dat er een bouwhistorisch onderzoek is gestart om de bouw- en architectuurgeschiedenis door middel van documentatie, beschrijvingen en analyse bloot te leggen. Ook dit als basis voor een tentoonstelling over onze prachtige Roermondse Kartuis en haar rijke geschiedenis.

HPR – Wie zijn we en wat doen we?

Het Historisch Platform Roermond is een ontmoetingsplaats voor geïnteresseerden in de geschiedenis van Roermond. Het Platform biedt eens per jaar de gelegenheid aan (amateur-)historici om elkaar te ontmoeten en elkaar bij te praten over lopend onderzoek middels korte lezingen en presentaties. Verder kunnen er concrete voorstellen worden gedaan voor onderwerpen die onderzoek verdienen en waar mogelijk kunnen samenwerkingsverbanden worden geïnitieerd.

Het Historisch Platform Roermond is geen vereniging, maar een open ontmoetingsplaats. Het Platform geeft een serie deelnemersprofielen uit, in de wandelgangen het 'smoelenboek' genoemd, met daarin profielschetsen van mensen die bij het Platform zijn aangesloten. Dit 'smoelenboek' is door deelnemers te gebruiken als een handig naslagwerk, wanneer bij onderzoek of vragen een bepaalde specialisatie gewenst is. Via het 'smoelenboek' kan worden gekeken of een andere deelnemer deze specifieke kennis of vaardigheid in huis heeft en kan deze waar nodig worden gecontacteerd. De contactpersonen van het platform zijn: mw. C. Ni Cheallaigh, dr. H. van de Mortel, drs. G. van de Garde en drs. R. Dücker.

Contactadres: HPR, p/a Gemeentearchief Roermond, Postbus 900, 6040 AX Roermond.

Mocht u vragen hebben, dan kunt u deze, tijdens werkuren, telefonisch richten aan mw. C. Ni Cheallaigh (0475-359336) of per post aan het bovenstaande adres.

Even dit nog..Voor de meesten is het 'smoelenboek' (2003) al bekend (zie hierboven). De gegevens die hierin staan, zijn door de deelnemers aangeleverd middels een deelnemersoverzicht. Staat u nog niet in dit smoelenboek, dan kunt u desgewenst aan de HPR-informatietafel zo'n deelnemersoverzicht verkrijgen en (later) inleveren. Degenen die reeds in het smoelenboek staan wordt verzocht eventuele wijzigingen door te geven.